

T É T E L E K

AZ ÖSSZES

JOG- ÉS ÁLLAMTUDOMÁNYOKBÓL,

MELYEKET

A PESTI M. K. TUDOMÁNY-EGYETEMEN

KIÁLLOTT SZIGORLATOK UTÁN

A JOGTUDORI RANG ELNYERÉSE VÉGETT

A TEKINTETES

JOGIKAR HELYBENHAGYÁSÁVAL

1871. évi július hó 13-án, déli fél 12 órakor

NYILVÁNOS VITATKOZÁS ALÁ

BOCSÁT

KAPRINAY ENDRE.

PEST. . .

NYOMATOTT AZ „ATHENAEUM” NYOMDÁJÁBAN.

1871.

KNY-19-00206

I.

Az észjogból.

1. Az észjog egyes tételei körüli véleménykülömb-ség és szabályainak megsértése, létele ellen mitsem bizonyít.

2. Az elévülés észjogilag igazolható.

3. Esetleg történt sértések a jogsértések közé nem számíthatók.

4. Az öröklési jognak egyik fajtát sem lehet észjogilag fentartani.

5. Az államczél és a polgároknak természeti jogai képezik az uralkodó hatalmának legtermészetesebb korlátait.

6. Az ellenségnek küldött hadüzenet egyuttal annak minden társára és segedelmezőjére is jogilag kiterjed.

II.

A római jogból.

1. A praetori jog nem mellőzte a jus civile-t, de sőt kifejtette.

2. A responsa prudentum egész a harmadik századig Kr. u. a római jog kifejlesztésének fontos tényezői voltak.

3. A quiritarianus tulajdonos is használhatta a Publiciana in rem actiót.

4. Még nem létező dolgokra csak követelési, nem pedig dologbani jogok szerezhetők.

5. A litis contestatio szükségkép novatiót is tartalmaz.

6. Az egyoldalú ígéret rendszerint nem szül kötelezettséget.

III.

Az egyházjogból.

1. A Gratián Decretumában előforduló egyes jogtételek csak annyiban kötelező erejűek, a mennyiben különben is, akár mint törvények, akár mint szokások kötelezők, ha csak elfogadása be nem bizonyítható.

2. A pápai törvények csak úgy kötelezők, ha kellőleg kihirdetve lettek.

3. A magyar király kinevezési joga nem gyako-
lató oly javadalmakra nézve, melyek magán-kegyuraság
alá tartoznak.

4. A jószág elkobzásával a rajta fekvő kegyuri jog
is a fiscusra száll.

5. Míg az érsek, patriarcha vagy részletes primás a
palliumot ki nem nyerte, még saját megyéjében sem telje-
sitheti a püspöki renddel járó működéseket.

6. Kath. papoknak a gyónás titkát az államhatalom
felszólítására sem szabad megszegni.

7. Házassági akadályokat az állam is állithat fel.

IV.

A magyar magánjogból.

1. Erdélyre nézve Verböczy Hármaskönyve valóságos törvénykönyvnek tekintendő.

2. Az adományrendszer a germán hűbérrendszertől lényegesen különbözik.

3. Az ajándékozási jog a leszármazó egyenes örökösök s ezek nem léteben az életben levő szülők törvényes osztályrésze által van korlátozva.

4. Törvénytelen gyermekek szülőik után törvényes öröklési joggal nem bírnak.

5. A hajadoni jog jelenleg is fennáll a hitbizományi jószágokban.

6. Oly birtokjogok, melyek telekkönyv tárgyai, csak szabályszerű be-, illetőleg átkeblezés által szereztetnek meg.

V.

A magyar polgári törvénykezésből.

1. Az 1868: 54. t. cz. szerint becsületsértési perekben is helyt kellene adni az eskü általi bizonyításnak.

2. A legfőbb ítélőszéknek a kir. it. táblát érdemleges határozathozatalra utasító közbenszóló végzése, az esetben, ha ellene semmiségi panasznak lehetne helye, a kir. it. tábla által érdemleges határozathozatal előtt a feleknek comitiva mellett leküldendő, hogy ezeknek jogai megóva legyenek.

3. A választott bíróság a végrehajtást se el nem rendelheti, se nem foganatosíthatja.

4. Örökösödési perekben a perköltségek kölcsönösen megszüntetendők.

5. Birói egyezés által befejezett perekben perujításnak helye nincs.

6. Semmitőszéki határozatok szerint, ha az ítéletben, melyben a félnek eskü ítéltetik, nincsen egyszersmind a határidő is kitéve, mely alatt a fél az eskütételre jelentkezni tartozik: semmiségi panasznak van helye.

VI.

Az osztrák magánjogból.

1. Az osztrák polgári magánjog az örökjogot hibásan sorozza a dologbani jogok közé.
  2. Az osztrák polgári magánjog szerint az osztrák alattvalók utáni törvényes örökösödés mindig az osztrák jog szerint ítélendő meg, habár azok külföldön haltak meg, vagy vagyonuk ott létezik, vagy örököseik külföldiek.
  3. Az ajándékot csak írott szerződés alapján lehet követelni.
  4. Személyjogok nem tárgyai az elbirtoklásnak.
  5. A jelképileg átadott összdologba vegyült idegen dolgok tulajdona az átvevőre nem megy át.
  6. A testületeknél az egyes tagok sem a jogok, sem a kötelezettségek részesei, s azért azokat jogutódokra át nem szállíthatják.
  7. A régibb törvény hatálya alatt tett végrendeletek minden irányban a szerint ítélendők meg.
-

VII.

A büntetőjog- és eljárásból.

1. Hazánkban a királyt még ügyigazgatója személyében sem lehet fenyítő perbe vonni.
  2. A teljes, de vétkes önkozta részegség nem zárja ki a beszámítást.
  3. A botbüntetés fentartása hazánkban sem az abstract jog, sem a czélszerűség, sem a szükségesség szempontjából nem igazolható.
  4. Az ágy- és asztaltóli elválás nem zárja ki a ketős házasság büntettét.
  5. Vétkes büntetteknel bűnkisérlet nem létez.
  6. Az önvallomás magában véve teljes bizonyítékot nem képez.
  7. Érdemleges ügydöntő végzéseknek a büntető perben helye nincs.
-

VIII.

A magyar váltójog- s eljárásból.

1. A váltó természete sem a közönséges szerződések, sem az úgynevezett papírpénz természetének nem felel meg, hanem önmagából, mint sajátos intézményből kifejlithető elveken nyugszik.

2. Honbeliekre nézve a váltóképességi kérdést mindig hazai törvényeink szerint kell eldönteni.

3. Oly váltó, melyben kamat ígértetik, váltónak nem tekinthető.

4. A kölcsönös követelés beszámításának még akkor sincs helye, ha az intéző a váltót önmagára vagy rendeltvényére adta volna ki, és az elfogadó ellen ő maga támasztana keresetet.

5. Két egyenlő ítélet ellen fellebbevitelnek nincs helye.

6. A váltónak harmadik törvényes és jólelkű birtokosa ellen, azon kifogással, hogy a váltót az adós másnak már egészben vagy részben kifizette, nem lehet élni.

A politikai tudományokból.

1. Azon munkaág, illetőleg termelvény a legproductivabb, mely a nemzetgazdaság legnagyobb szükségletét a legkisebb áldozattal és költséggel elégíti ki.

2. Az ugynevezett engedélyezés rendszert (concessionssystem) mint állandó intézményt igazolni nem lehet.

3. Felsőbb műveltségi fokon a magán-bankrendszer ajánlatosabb, mint a státusbankrendszer.

4. A salitrom-egyedáruság igen nagy terhére van az ipari érdekeknek.

5. A lotto-regal fenntartása káros.

6. A törvénykezés a közigazgatástól szorosan elkülönítendő.

X.

A statistikából.

1. A fiatalkorban esketések nagy száma rendszerint ép közgazdászati viszonyokra mutat.

2. A cukoripar haladása kevésbé a gyárak számából, mint inkább az évenként feldolgoztatni szokott répa mennyiségének folytonos növekedéséből, valamint a gyarmati cukor behozata'ának folytonos kevesbüléséből következtethető.

3. Az évi bevitelnek nagysága, jelesül annak folytonos és tartós emelkedése a külföldtől függésnek kétségtelen és biztos fokmérője.

4. A Magyarországon mutatkozó adóhátrálékok a termelési erő és adóképeség csökkenésére mutatnak.

5. A színházak statistikája támpontokat nyújt a népműveltség közelítőlegesen megbirálására.

6. Míg a magyar államterület inkább földmivelő jelleggel bír, addig a többi örökös tartományok kiválólág iparos jellegűek.

7. A só-egyedáruság és a só magas ára mind mezei, mind műiparunk haladását akadályozza.
